

การศึกษาความหลากหลายชนิดของนกในกลุ่มป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่ Bird species diversity in Dong Phrayayen – Khao Yai Forest Complex

หทัยกาญจน์ ศุภพรโอราร, , พรจันทร์ บุชบา, เกศินี เชื้อมนอก และสัมฤทธิ์ ท่าทอง

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายชนิดของนกในกลุ่มป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่ ครอบคลุมการศึกษาทั้งหมด 4 สังคมป่า ได้แก่ สังคมป่าดิบแล้ง สังคมป่าเต็งรัง อุทยานแห่งชาติตาพระยา สังคมป่าดิบแล้ง และสังคมป่าฟื้นฟู เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ได้ดำเนินการระหว่างเดือน ตุลาคม 2563 ถึง เดือน กันยายน 2564 รวมระยะเวลา 12 เดือน โดยทำการสำรวจและบันทึกข้อมูลชนิดนกและการปรากฏของนกแต่ละชนิดที่พบใน 4 สังคมป่า จากการศึกษาความหลากหลายชนิดของนกพบนกทั้งสิ้น 130 ชนิด แยกตามหลักอนุกรมวิธานได้ 18 อันดับ 55 วงศ์ 100 สกุล แบ่งเป็นนกประจำถิ่น 95 ชนิด นกอพยพ 11 ชนิด และนกประจำถิ่นและอพยพ 24 ชนิด

จากผลการศึกษาพบว่าความชุกชุมของนกแต่ละสังคมป่า นกที่พบบ่อยมาก อุทยานแห่งชาติตาพระยา พบเฉพาะพื้นที่สังคมป่าดิบแล้ง มี 2 ชนิด คือ นกกระรางหัวหงอก และนกขุนแผน พบเฉพาะพื้นที่สังคมเต็งรัง มี 1 ชนิด คือ นกเขียวก้านตองหน้าผากสีทอง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ พบเฉพาะพื้นที่สังคมป่าดิบแล้ง มี 2 ชนิด คือ นกโพระดกหูเขียว และนกมูม พบเฉพาะพื้นที่สังคมป่าฟื้นฟู มี 9 ชนิด คือ เป็ดผีเล็ก เขี้ยวแดง นกเอี้ยงสาริกา นกแอ่นพง นกกระต๊อขี้หมู นกกระจิบใหญ่ นกกิ่งไคร้คอดำ นกกินปลือกเหลือง และนกพิราบป่า ทั้งหมดมีค่าความชุกชุมร้อยละ 100 ช่วงที่พบนกมากที่สุดคือ ช่วงฤดูร้อนจนถึงต้นฤดูฝน ค่าความคล้ายคลึงระหว่างชนิดนกใน 4 สังคมป่า พบว่ามีความคล้ายคลึงเท่ากับ 0.13 สังคมป่าดิบแล้ง (ตย.) กับสังคมป่าดิบเต็งรัง สังคมป่าดิบแล้ง (ตย.) กับป่าฟื้นฟู มีค่าความคล้ายคลึงมากที่สุด เท่ากับ 0.53 เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่แตกต่างกันมากนัก และระยะห่างระหว่างพื้นที่สำรวจอยู่ใกล้เคียงกัน ส่วนสังคมป่าเต็งรังกับสังคมป่าดิบแล้ง (ตย.) มีค่าความคล้ายคลึงต่ำที่สุดเท่ากับ 0.39 เนื่องจากลักษณะโครงสร้างป่าที่แตกต่างกันชัดเจน สภาพพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลและสภาพป่าที่มีเรือนยอดแตกต่างกัน ซึ่งป่าดิบแล้งมีเรือนยอดปกคลุมทั้งปี ความชื้นอากาศที่สูงและอุณหภูมิของอากาศไม่สูงมากนัก แตกต่างกับป่าเต็งรังที่อุณหภูมิสูงและความชื้นในอากาศต่ำ มีไฟเข้าทุกปี ลักษณะที่โล่งไม่มีเรือนยอด แสงแดดส่องถึงพื้นที่เต็มที่ ส่วนสังคมป่าดิบแล้ง (ตย.) กับสังคมป่าดิบแล้ง (ตย.) สังคมป่าเต็งรัง กับสังคมป่าฟื้นฟู และสังคมป่าดิบแล้ง (ตย.) กับสังคมป่าฟื้นฟู มีค่าความคล้ายคลึงเท่ากับ 0.52 0.51 และ 0.46 ตามลำดับ ความมากมายของนกพบมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ นกเขาใหญ่ นกปรอดเหลืองหัวจุก นกนางแอ่นบ้าน นกกระรางหัวหงอก และนกพิราบป่า มีค่าเท่ากับ 7.03, 5.30, 5.15, 4.03 และ 3.57 ตามลำดับ ดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพมีค่าเท่ากับ 4.05 ดังนั้น จากผลการศึกษาความหลากหลายชนิดของ

นกในแต่ละสังคมป่า เป็นการศึกษาค้นคว้าความหลากหลายชนิด ถิ่นที่อยู่อาศัย ปริมาณความชุกชุมของนกประจำถิ่น และนกอพยพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการพื้นที่ และส่งเสริมการท่องเที่ยวการดูนกในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ